

Sygn. akt III AUa 385/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSA Michał Bober
Protokolant:	stażysta Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Gdańsku

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 grudnia 2014 r., sygn. akt VI U 2403/14

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 385/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2014 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia przedemerytalnego, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2, ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony pobierał zasiłek dla bezrobotnych poniżej 180 dni.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony wskazywał, iż otrzymywał zasiłek dla bezrobotnych od 30 października 2012 r. do 7 maja 2013 r. Zaprzestał pobierania zasiłku i od 8 maja 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. był zatrudniony. Po przepracowaniu tego okresu został zwolniony z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W okresie od 8 stycznia 2014 r. do 1 lipca 2014 pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Po otrzymaniu zaskarżonej decyzji uzyskał w Urzędzie Pracy wyjaśnienie, iż zasiłek po ustaniu zatrudnienia na dzień 31.12.2013 był zasiłkiem dopełniającym w wysokości 175 dni. W wieku 62 lat nie może liczyć na zatrudnienie. Od 2 lipca 2014 r. został pozbawiony środków do życia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy stwierdził, iż organ rentowy uzasadnił odmowę prawa do wnioskowanego świadczenia pobieraniem zasiłku w wymiarze poniżej 180 dni. Zasiłek dla bezrobotnych ubezpieczony pobierał przez 175 dni, w okresie od 30 października 2012 r. do 7 maja 2013 r. oraz w okresie od 8 stycznia 2014 r. do 1 lipca 2014 r., łącznie w okresie jednego roku. Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. S. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 10 lipca 2014r.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

W niniejszej sprawie nie było sporne, że ubezpieczony, urodzony w dniu (...) posiada łączny staż pracy, wedle stanu z dnia 31 grudnia 2013 r., wynoszący 40 lat, 11 miesięcy i 27 dni.

Ubezpieczony był ostatnio zatrudniony w okresie od 17 października 2011 r. do dnia 16 października 2012 r. oraz od 8 maja 2013 r. do 31 grudnia 2013 r. Ostatni z wymienionych stosunków pracy ustał za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy – likwidacja stanowiska pracy.

W okresach od 8 stycznia 2008 do 7 stycznia 2009 r. od 15 czerwca 2010 r. do 14 czerwca 2011 r. od dnia 30 października 2012 r. do 7 maja 2013 i od 8 stycznia 2014 r. ubezpieczony był zarejestrowany jako bezrobotny w Urzędzie Pracy w M.. Ubezpieczony pobierał zasiłek dla bezrobotnych do dnia 1 lipca 2014 r. W dniu 9 lipca 2014 r. ubezpieczony złożył wniosek o świadczenie przedemerytalne w związku, z którym Starosta (...) wydał w dniu 9 lipca 2014 r. zaświadczenie EŚ- (...)2014 r. odnoszące się do zarejestrowania ubezpieczonego i zasiłków dla bezrobotnego.

Sąd I instancji wskazał, iż istotne dla rozstrzygnięcia było znaczenie okoliczności, iż ubezpieczony pobierał ostatnio zasiłek dla bezrobotnych przez 175 dni (do dnia 1 lipca 2014 r.). Znaczenie tej okoliczności związane jest z treścią przepisu art. 2 ust. 3 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 poz. 170). Świadczenie przedemerytalne przysługuje, bowiem po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba zainteresowana spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana, jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

W ocenie Sądu Okręgowego, przy analizie spełnienia powyżej przesłanek nabycia prawa do świadczenia, nie można abstrahować od stwierdzenia, że ubezpieczony, który pozostaje zarejestrowany, jako bezrobotny, pobierał zasiłek łącznie przez okres roku, brak zaś pięciu dni do zakończenia terminu 180 dniowego odnosi się tylko do ostatniego z okresów jego rejestracji w charakterze bezrobotnego.

Dokonana wykładnia językowa i celowościowa cytowanej ustawy nie daje, jednak podstaw do stwierdzenia, że okres 180 dni musi jednolicie rozpoczynać się z dniem ustaniem stosunku pracy i że nie może doznać przerwy. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia z dnia 8 listopada 2013 r. III AUa 225/13, system informacji prawnej LEX nr LEX nr 1403704, wedle tezy, którego „Wykładnia art. 2 ust. 3 ustawy z 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych powinna uwzględniać regulację dotyczącą nabycia prawa zasiłku dla bezrobotnych. Kwestie te są regulowane w ustawie z 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która w art. 73 ust. 1 stanowi, że okresy pobierania zasiłku są limitowane. Z kolei, zgodnie z art. 73 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia, bezrobotny, który utracił ten status na okres krótszy niż 365 dni, między innymi z powodu podjęcia zatrudnienia,

zachowuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego. Zatem 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie musi trwać nieprzerwanie, gdyż tego nie warunkuje przepis art. 2 ust. 3 omawianej ustawy.” Sąd Okręgowy podzielił, zatem pogląd wyrażony już uprzednio w orzecznictwie.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 cytowanej ustawy 7. 1. „Prawo do świadczenia przedemerytalnego ustala się na wniosek osoby zainteresowanej, od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z dokumentami, o których mowa w ust. 3.”

Z tych względów, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 10 lipca 2014 r.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art.2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U.2013.170).

Powołując się na powyższą podstawę apelacji, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że prawo do świadczenia przedemerytalnego można uzyskać wówczas, gdy bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy osoba ubezpieczona zarejestruje się jako bezrobotna. Zdaniem organu rentowego okresy zasiłkowe można łączyć w momencie, gdy odbywa się to po prawidłowym rozwiązaniu stosunku pracy, tj. z przyczyn ekonomicznych, a taka sytuacja nie miała miejsca w niniejszym postępowaniu. Zdaniem organu rentowego, Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok naruszył ustanowione art. 233 § 1 k.p.c. zasady swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się zasadna, skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Przedmiotem niniejszej sprawy było przyznanie wnioskodawcy prawa do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (dalej: ustawa).

W powyższym zakresie Sąd I instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny, jednak na jego podstawie poczynił błędne ustalenia prawne, co skutkowało naruszeniem przepisów prawa materialnego i niewłaściwą subsumcją ustaleń faktycznych pod odpowiednie dyspozycje przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

Na mocy art. 2 ust. 3 ww. ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180-dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Celem świadczenia przedemerytalnego, jako jednego ze środków zapobiegania bezrobociu, jest pomoc osobom, które w określonych okolicznościach utraciły zatrudnienie lub inne źródło utrzymania i - ze względu na wiek oraz odpowiednio długi staż ubezpieczeniowy - z jednej strony nie mają szans na kontynuowanie aktywności zawodowej na rynku pracy, a z drugiej strony w niedługim czasie będą mogły ubiegać się o emeryturę. Tożsame stanowisko we wskazanym zakresie zaprezentował Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 16 października 2013 r. (III AUa 1055/2013, LexPolonica nr 8055191), wskazując, że świadczenie przedemerytalne jest należnością wyjątkową w systemie ubezpieczeń społecznych. Jego funkcja ma charakter socjalny. Wyznaczana jest przez trudności w znalezieniu pracy (zatrudnienia) przez osobę, która znajduje się w wieku poprzedzającym nabycie prawa do emerytury. W tym kontekście należy postrzegać warunek posiadania relatywnie wysokiego okresu składkowego i nieskładkowego, a także konieczność pobierania przed nabyciem prawa zasiłku dla bezrobotnych. Oznacza to, że po pierwsze, przepisy regulujące prawo do świadczenia przedemerytalnego nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający, a po drugie, że uprawnienie to warunkowane jest zachowaniem sekwencji czasowej.

Dla realizacji tego celu przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych ustanawiają wprost obowiązek spełnienia szeregu następujących po sobie warunków uprawniających do świadczenia przedemerytalnego. W pierwszym rzędzie osoba ubiegająca się o to świadczenie musi spełnić wymagania określone, między innymi, w art. 2 ust. 1 pkt 2, a mianowicie, po pierwsze - rozwiązania z nią stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, po drugie - zatrudnienia w tym zakładzie przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i po trzecie - osiągnięcia najpóźniej do dnia rozwiązania tego stosunku pracy wymaganego stażu ubezpieczeniowego wynoszącego w przypadku mężczyzn 40 lat. Jednakże osoba, która spełnia warunki ustanowione w art. 2 ust. 1 pkt 2 nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy, ale - stosownie do art. 2 ust. 3 ustawy, który jednoznacznie odnosi się do osoby określonej w ust. 1 - dopiero po upływie co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych i tylko wówczas, gdy spełnia kolejne warunki wymienione w tym przepisie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., I UK 437/11, LEX nr 1214558).

Przekładając powyższe rozważania prawne na grunt analizowanej sprawy wskazać należy, że z ubezpieczonym, legitymującym się łącznym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 40 lat 11 miesięcy i 27 dni, w dniu 31 grudnia 2013 r. rozwiązany został stosunek pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy - likwidacja stanowiska pracy. W następstwie powyższego, w okresie od 8 stycznia 2014 r. do 1 lipca 2014 r. (łącznie 175 dni) wnioskodawca pobierał zasiłek dla bezrobotnych. Wcześniej pobierał też zasiłek dla bezrobotnych w okresie od 30 października 2012 r. do dnia 7 maja 2013 r., jednak poprzedzający go stosunek pracy ustał upływem czasu, na jaki umowa o pracę została zawarta (świadcstwo pracy z dnia 16 października 2012 r. - k. 21 akt rentowych). W dniu 23 czerwca 2013 r. K. S. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o przyznanie mu prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Jak podkreślał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu powołanego już orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r. (I UK 437/11, LEX nr 1214558) osoba, która spełnia warunki ustanowione w art. 2 ust. 1 pkt 5 nie nabywa prawa do świadczenia przedemerytalnego bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy, ale - stosownie do art. 2 ust. 3 ustawy, który jednoznacznie odnosi się do osoby określonej w ust. 1 (tu: w jego pkt 2) - dopiero po upływie co najmniej 6-miesięcznego okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych i tylko wówczas, gdy spełnia kolejne warunki wymienione w tym przepisie. Z ustanowionego w art. 2 ust. 3 pkt 1 wymagania bycia „nadal” bezrobotnym przez osobę, o której stanowi art. 2 ust. 1, wynika, że w pierwszym z wymienionych przepisów chodzi o 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych związany z nabyciem statusu osoby bezrobotnej bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracownika, a nie po późniejszym (lub wcześniejszym) ustaniu zatrudnienia w okolicznościach innych niż określone w art. 2 ust. 1 pkt 5 lub późniejszym zaprzestaniu innej działalności zarobkowej. Z powołanego przepisu wynika, że taka osoba nie traci prawa do zasiłku przedemerytalnego jedynie w przypadku podjęcia w tym właśnie okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych. Stosownie do art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy okresy te podlegają wliczeniu do okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym stanowi art. 2 ust. 3.

Jak zauważył Sąd Apelacyjny w Białymstoku w przytoczonym już wyroku z dnia 16 października 2013 r., warunki przyznania prawa do świadczenia przedemerytalnego muszą zostać spełnione kumulatywnie, a szczególnie istotne jest przy tym zachowanie sekwencji zdarzeń. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że wynikający z art. 2 ust. 3 ustawy warunek pobierania przez 180 dni zasiłku dla bezrobotnych spełniony zostaje tylko wówczas, gdy ubezpieczony zasiłek ten pobierał bezpośrednio po ustaniu stosunku pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

Podobny pogląd wyraził także tutejszy Sąd Apelacyjny w wyrokach z dnia 29 stycznia 2015 r. (sygn. III AUa 1100/14) oraz z dnia 29 września 2015 r. (sygn. III AUa 632/15).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, że skoro po ustaniu ostatniego zatrudnienia ubezpieczony nie pobierał zasiłku dla bezrobotnych przez co najmniej 180 dni, Sąd I instancji błędnie ustalił, że spełnił on wszystkie przesłanki z art. 2 ust. 1 pkt 2 i art. 2 ust. 3 ustawy. Bez znaczenia bowiem dla uprawnień wnioskodawcy do świadczenia przedemerytalnego pozostaje fakt, że po ustaniu z dniem 16 października 2012 r. stosunku pracy w Zakładzie (...) ubezpieczony przez okres sześciu miesięcy pobierał zasiłek dla bezrobotnych, albowiem wówczas nie spełnił pozostałych warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, a w szczególności ustanie stosunku pracy nie nastąpiło z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

Wobec tak poczynionych ustaleń uznać należało, że J. S. nie spełnił kumulatywnie wszystkich przesłanek niezbędnych do przyznania mu prawa do świadczenia przedemerytalnego, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

Z tych względów, Sąd Apelacyjny, podzielając stanowisko pozwanego zawarte w apelacji, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., orzekł, jak w sentencji.

SSA Lucyna Ramlo SSA Jerzy Andrzejewski SSA Michał Bober